

הדיבר :

לא תרצח

המצווה העיקרית:

ספר המצוות לרמב"ם: מצווה לא תעשה, רפט
שלא להרוג נקי, שנאמר "לא תרצח"

ספר החינוך ל"ד

שורש מצוה זו, ידוע ונגלה לכל רואי השמש, כי השם יתברך ברא העולם וצונו לפרות ולרבות כדי לישבו לפניו, ומנענו שלא נחריבהו בידינו להרוג ולאבד הבריות שהן המיטות העולם. ואולם הרשעים הגמורים כגון המינים והמלשינים אינן מישבי העולם, ועליהם אמר הכתוב (משלי יא י) באבד רשעים רנה, לפי שהם לא יושיבו העולם, אלא יחריבוהו בכל כחם..

הרמב"ם הלכות רוצח

..וכול מי שיש בידו עוון זה הרי הוא רשע גמור, ואין כל המצוות שעשה כל ימיו שקולים כנגד עוון זה, ולא יצילו אותו מן הדין.

מצוות נוספות הכלולות בדיבר

משנה תורה לרמב"ם

(הלכות רוצח ושמירת הנפש)

לערוף את העגלה בנחל	שלא לרצוח
שלא ייעבד באותה קרקע ולא תיזרע	שלא ליקח כופר לנפש רוצח, אלא יומת
שלא לשום דמים	להגלות הרוצח בשגגה
לעשות מעקה	שלא ליקח כופר למחוייב גלות
שלא יכשיל תמים בדרך	שלא יומת הרוצח כשירצח, קודם עמידה בדין
לפרוק עם מי שנכשל בדרך	להציל הנרדף בנפשו של רודף
לטעון עימו	שלא לחוס על הרודף
שלא יניחנו בדרך נבהל במשאו וילך לו	שלא לעמוד על דם
	להפריש ערי מקלט ולכוון להם הדרך

מתוך הלכות מלכים ומלחמותיהם

לשלוח שלום ליושבי העיר כשצרים עליה, ולדון בה כאשר מפורש בתורה, ואם תשלים ואם לא תשלים

מתוך "תרי"ג מצוות" של הרמב"ן-

שלא תשנא אחיך בלבבך
שלא לנקום

מתוך "אזהרות" של רב סעדיה גאון- איסורי ודיני חבלה.

פירוש אב"ע לשמות כ"ג:

בידך או בלשונוך להעיד עליו שקר להמיתו, או להיותך רכיל, או לתת עצה רעה בזדון, שתדע שיהרג. או שנגלה לך סוד שתוכל להצילו מן המוות אם תגלהו לו. ואם לא גלית אתה כמו רוצח

- מבוא
- אנכי ה'
- לא יהיה
- לא תשא
- זכור את
- כבד את
- לא תרצח
- לא תנאף
- לא תגנב
- לא תענה
- לא תחמוד

לא תרצח

"טוב לי תורת פיך" - מן התורה

בראשית ד'

א והאדם, ידע את-חנה אשתו; ונתהר, ונתלד את-קין, ונתאמר, קניתי איש את-ה' ב ותסף ללדת, את-אחיו את-הקבל; ויהי-הקבל, רעה צאן, וקין, היה עבד אדמה ג ויהי, מקץ ימים; ויבא קין מפרי האדמה, מנחה—לה' ד והקבל הביא גם-הוא מבכרות צאנו, ומחלבהן; וישע ה', אל-הקבל ואל-מנחתו. ה ואל-קין ואל-מנחתו, לא שעה; ויטר לקין מאד, ויפלו פניו ו. ויאמר ה', אל-קין: למה חרה לך, ולמה נפלו פניך ז. זהלוא אם-מיטיב, שאת, ואם לא מיטיב, לפתח חטאת רביץ; ואלהיך, תשוקתו, ואמה, תמשל-בו ח ויאמר קין, אל-הקבל אחיו; ויהי בהיותם בשדה, ויגס קין אל-הקבל אחיו ונהרגהו ט ויאמר ה' אל-קין, אי הקבל אחיך; ויאמר לא ידעתי, השמר אחי אבכי י ויאמר, מה עשית; קול דמי אחיך, צעקים אלי מן-האדמה יא ועמה, ארור אתה, מן-האדמה אשר פצתה את-פיה, לקחת את-דמי אחיך מידך יב פי מעבד את-האדמה, לא-תסף מת-כחה לך; נע ננד, תהיה בארץ יג ויאמר קין, אל-ה': גדול עוני, מגשא יד הן גרשת אתי היום, מעל פני האדמה, ומפניך, אסתר; והייתי נע ננד, בארץ, והיה כל-מצאי, ינהגני טו ויאמר לו ה', לכן כל-הרג קין, שבועמים, יגס; וישם ה' לקין אות, לבלתי הפות-אתו כל-מצאו טז ויצא קין, מלפני ה'; וישב בארץ-נוד, קדמת-עדן .

שמות ב'

יא ויהי בימים ההם ויגדל משה ויצא אל-אחיו ויבא בסבלתם ויבא איש מצרי מכה איש-עברי מאחיו : יב ויפן פה וכלה ויבא פי אין איש ויבא את-המצרי ויטמנהו בחול : יג ויצא ביום השני והנה שני-אנשים עברים נצים ויאמר לרשע למה תכה רעה : יד ויאמר מי שמך לאיש שר ושפט עלינו הלהרגני אתה אמר כאשר הרגת את-המצרי ויבא משה ויאמר אכן נודע הדבר :

בראשית טו, שופך דם האדם, באדם דמו ישפך כי בצלם אלוקים עשה את האדם

דברים כז, כד ארור מכה רעהו בסתר

"שמע בני מוסר אביך" - דברי מוסר

בראשית רבה, פרשה כב, סימן ז:

ויאמר קין אל הבל אחיו ויהי בהיותם בשדה ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו" על מה היו מדיינים? אמרו: בואו ונחלוק את העולם, אחד נטל הקרקעות ואחד נטל את המטלטלין. דין אמר ארעא, דאת קאים עליה דידי ודין אמר מה דאת לביש, דידי דין אמר: חלוץ ודין אמר: פרח מתוך כך ויקם קין אל הבל אחיו ויהרגהו. רבי יהושע דסכנין בשם רבי לוי אמר: שניהם נטלו את הקרקעות, ושניהם נטלו את המטלטלין. ועל מה היו מדיינים אלא, זה אומר: בתחומי בהמ"ק נבנה. וזה אומר: בתחומי בהמ"ק נבנה, שנא': ויהי בהיותם בשדה, ואין שדה אלא בהמ"ק. היך מה דאת אמר (מיכה ג) ציון שדה תחרש ומתוך כך (בראשית ד) ויקם קין אל הבל אחיו וגו. 'יהודה בר אמי אמר: על חוה הראשונה היו מדיינים. אמר רבי איבו: חוה הראשונה חזרה לעפרה. ועל מה היו מדיינים? אמר רבי הונא: תאומה יתירה נולדה עם הבל. זה אומר: אני נוטלה, שאני בכור. וזה אומר: אני נוטלה, שנולדה עמי. ומתוך כך ויקם קין.

סנהדרין ל"ז א

..שלא כדיני ממונות דיני נפשות דיני ממונות אדם נותן ממון ומתכפר לו דיני נפשות דמו ודם זרעותיו תלוין בו עד סוף העולם שכן מצינו בקין שהרג את אחיו שנאמר (בראשית ד, י) דמי אחיך צועקים אינו אומר דם אחיך אלא דמי אחיך דמו ודם זרעותיו דבר אחר דמי אחיך שהיה דמו מושלך על העצים ועל האבנים לפיכך נברא אדם יחידי ללמדך שכל המאבד נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו איבד עולם מלא וכל המקיים נפש אחת מישראל מעלה עליו הכתוב כאילו קיים עולם מלא..

הדיבור

המצווה

בנוסף

מהתורה

מוסר

פתגמון

פיוט

מספרים

הלכה

התבוננות

א פירוש הרמב"ן שמות, כ, יב:

לא תרצה. לא תנאף. לא תגנב - אמר, הנה צויתוך להודות שאני בורא את הכל בלב ובמעשה, ולכבד האבות בעבור שהם משתתפים ביצירה, אם כן השמר פן תחבל מעשה ידי ותשפוך דם האדם אשר בראתי לכבודי ולהודות לי בכל אלה

ב דרך פיקודיך ל"ת לד חלק המחשבה ב

הרוצה, הורג את עבדי המלך משרתיו עושי רצונו, ומונע מהם להוליד עוד עבדים לשרתו

ג מכילתא יתרו מסכת דבחדש, פרשה

כיצד נתנו עשרת הדברות ה' על לוח זה וה' על לוח זה. כתיב אנכי ה' אלהיך וכנגדו לא תרצה מגיד הכתוב, שכל מי ששופך דם, מעלה עליו הכתוב כאלו ממעט בדמות המלך. משל למלך בשר ודם שנכנס למדינה והעמיד לו איקונוט ועשה לו צלמים וטבעו לו מטבעות. לאחר זמן כפו לו איקונוט, שברו לו צלמיו, ובטלו לו מטבעותיו, ומיעטו בדמות של מלך. כך מי שהוא שופך דמים, מעלה עליו הכתוב כאלו ממעט בדמות המלך, שנאמר "שופך דם האדם באדם דמו ישפך כי בצלם אלוקים עשה את האדם" (בראשית טו, ב)

ד ליקוטי הלכות, פסח הלכה ט, סימן כ"ח

כל העשרת הדברות הם חמש פנגד חמש, כמו שאמרו רבותינו זכרונם לברכה, דבור 'לא תרצה' פנגד אנכי. כי רוצה ממעט הדמות, הינו כי מצנת אנכי היא להאיר הדעת הקדוש, להודיע כי ה' הוא האלקים פנ"ל וכנגד זה אסור לא תרצה, שאסור להקיר נפש מישראל שנגחש כאלו ממעט את הדמות, הינו כי ידיעה זאת להודיע אלקותו ותברך בכל העולמות זה אי אפשר כי אם על-ידי רבוי נפשות מבני ישראל שבינה העולם דיקא, שכל אחד ואחד כפי שרשו פן יש לו חלק בהתגלות ידיעת אלקותו ותברך. וכל מה שנתרבין בזה העולם נפשות בני ישראל יותר ויותר, נתגלה כבוד אלקותו יותר, כי ברכ עם הדרת מלך. וזה בחינת השלמת הקומה העליונה להשלים צלם דמות מבניתו, כפיכול, על-ידי רבוי נפשות ישראל, כי בחינת צלם אלקים הוא בחינת דעת ומחיו, הינו כי יש ידיעה והשגה באלקותו ותברך שנקראת בחינת יד ויש השגה שנקראת רגל. וכן כל הרמ"ח אברים ושס"ה גידים. וכל אחד מישראל הוא אבר מהשכינה. וכפי שרש נשמתו פן הוא צריך לגלות ולהמשיך בעולם חלק הדעת להודיע אלקותו ותברך בעולם. וכל מה שמתרבין ישראל יותר, נתגלה הדעת יותר ונשלם צלם אלקים ביותר, דהינו שנתגלה ידיעת אלקותו ותברך בכל פרטי השגת הדעת שכלולים בבחינת קומת אדם, בחינת צלם אלקים. ועל-פן הרוצה שהורג נפש מישראל ממעט הדמות על-ידי שחפר חלק הדעת הקדוש שהוא מתגלה על-ידי זה הנפש דיקא. ועל-פן לא תרצה פנגד אנכי, שהוא בחינת התגלות הדעת הקדוש להודיע אלקותו ותברך בעולם פנ"ל:

ה רש"ר הירש, חורב, פרק מה

"כי בצלם אלוקים עשה את האדם" (בראשית ט) מה גדול הוא הודו של מאמר זה...באשר לאדם עצמו, עליך לכבד את נשמת החיים שה' נפח באפו ועטף אותה בגוף למען יסדיר האדם, ההולך בדרכי ה', את ענייני הגוף והארץ ע"פ רצון ה'. אל תקפח את רוח ה' שבאדם ותקח ממנה את הגוף העוטף אותה. אסור לך לנתק את הקשר שיצר ה' בין הגוף לרוח ה' באדם, היא נשמת האדם. לא תקפח את החיים-לא תרצה...רוצה אדם כמוהו כמי ששולח יד ברוח ה'. באדם מתגלה רוח האלוקים עלי אדמות, ומעטה גופו הוא היכל ה'. היד ההורגת אדם ממוטטת מקדש ממקדשי ה'-לא תרצה!..מי שהורג אדם, מכלה כל מה שהיה עשוי לפעול עלי אדמות כעבד ה'. לכן אומרים חכמינו ז"ל (סנהדרין ל"ז): כל האנושות נבראה תחילה רק על ידי אדם יחידי, להביע לך בזה אומר, כי האיש אשר ימית אדם אחד, נחשב הנהו כאילו החריב את העולם כולו"

ו רס"ג אמונות ודעות פרק ג', ב

וראוי שאקדים את הדיבור על המצוות השכליות תחילה. ואומר: מן החכמה למנוע את הרצה בין בני אדם, כדי שלא יהא הדבר הפקר, וישמידו זה את זה. ויש בכך מלבד מה שיש בו מן הצער, ביטול המטרה אשר כוון בהם החכם. וימנעם הרצה מלעשות מה שנבראו בעבורו, ומה שנצטוו בה.

- מבוא
- אנכי ה'
- לא יהיה
- לא תשא
- זכור את
- כבד את
- לא תרצה
- לא תנאף
- לא תגנב
- לא תענה
- לא תחמוד

לא תרצח

הדיבור

המצווה

בנוסף

מהתורה

מוסר

פתגמון

פיוט

מספרים

הלכה

התבוננות

Ⓔ מסכת אבות ג, יד

הוא היה אומר, חביב אדם שנברא בצלם, חיבה יתרה נודעת לו שנברא בצלם, שנאמר כי בצלם אלהים עשה את האדם. חביבין ישראל שנקראו בנים למקום, חיבה יתרה נודעת להם שנקראו בנים למקום, שנאמר בנים אתם לה' אלוקיכם. חביבין ישראל שנתן להם כלי חמדה, חיבה יתרה נודעת להם שנתן להם כלי חמדה שבו נברא העולם שנאמר כי לקח טוב נתתי לכם תורת אל תעזבו.

לב הדברים: בהתאם לערך הליבה

Ⓔ סנהדרין נח

המגביה ידו על חבירו, אף על פי שלא הכהו, נקרא רשע, שנאמר 'ויאמר לרשע למה תכה רעך' (שמות ב', יג): 'למה הכית' לא נאמר, אלא 'למה תכה' – אף על פי שלא הכהו נקרא רשע.

Ⓔ איכא רבה א כט

ר' אבהו היה יושב ולומד, ראה איש אחד רץ אחרי חברו להכותו במקל קטן (ענף של פרח). קם ר' אבהו וצעק עליו: אתה רוצה להרוג את חברך? אמר לו: זה רק מקל קטן, ובזה אי אפשר להרוג את החבר. אמר ר' אבהו: מאחוריך יש מזיק רוחני עם מקל של ברזל, כשאתה תכה את חברך במקל הקטן - המזיק יכה את חברך במקל של ברזל והחבר ימות.

Ⓔ מדרש תהילים נ"ב, ו

אדם רואה את חברו על פי הבור ודוחפו בבור, או רואה את חברו על ראש הגג ודוחפו, זו גבורה היא? אלא אימתי נקרא גיבור? בשעה שחברו בא ליפול לבור ואוחזו בידו שלא יפול, וכן מי שרואה חברו נופל לבור ומעלהו מן הבור.

Ⓔ מסכת אבות א, יח

על שלושה דברים העולם קיים על הדין ועל האמת ועל השלום שנאמר: "אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם" (זכריה ח)

Ⓔ מסכת דרך ארץ זוטא, פרק השלום

אמר רבי מונא: ושלשתן דבר אחד הן: נעשה הדין נעשה אמת נעשה שלום. ושלשתן בפסוק אחד נאמרו, שנאמר: "אמת ומשפט שלום שפטו בשעריכם" (זכריה ח) כל מקום שיש משפט יש שלום וכל מקום שיש שלום יש משפט

אמר רבי יהושע: גדול הוא השלום, שבשעה שעמדו ישראל ואמרו "כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע" (שמות כד) שמח בהן הקב"ה ונתן להם תורתו וברכם בשלום. שנאמר: "ה' עוז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום" (תהלים כט).

אמר חזקיה: גדול הוא השלום, שכל מצווה שבתורה כתוב בהן: כי תראה"; "כי תפגע"; "כי יקרא"; "כי תבנה". כשבאה המצווה לידך אתה זקוק לעשות. אבל השלום מה כתיב בו? "בקש שלום ורדפהו" (תהלים לד). בקשהו ממקומך ורדפהו במקום אחר. חזקיה אמר: גדול הוא השלום שבכל המסעות כתיב "ויסעו" ו"יחננו": נוסעים במחלוקת וחוננים במחלוקת. בזמן שבאו לסיני חנו חנייה אחת, "ויחן שם ישראל" (שמות יט) אמר הקב"ה: הואיל ושנאו ישראל את המחלוקת, ואהבו את השלום, ונעשו חנייה אחת - הרי השעה שאתן להם את תורת.

Ⓔ רמב"ם משנה תורה: הלכות מגילה וחנוכה, פרק ד, הלכות יב-יד

היה לפניו נר ביתו [נר של שבת] ונר חנוכה או נר ביתו וקידוש היום, נר ביתו קודם, משום שלום ביתו, שהרי השם נמחק לעשות שלום בין איש לאשתו. גדול השלום, שכל התורה ניתנה לעשות שלום בעולם, שנאמר: "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום"

הפתגמון

- 1 קול דמי אחיך צועקים"- מלמד שדם בניו ובני בניו וכל תולדותיו עד סוף כל הדורות שעתידין לצאת ממנו, כולם היו עומדין וצועקין לפני הקב"ה ~ אבות דרבי נתן
- 2 לפיכך נברא האדם יחידי, ללמדך, שכל המאבד נפש אחת מישראל, מעלה עליו הכתוב כאילו איבד עולם מלא, וכל המקיים נפש אחת מישראל, מעלה עליו הכתוב כאילו קיים עולם מלא ~ סנהדרין פ"ד מ"ה,
- 3 הלל הזקן ראה גולגולת שצפה על פני המים. אמר לה "על דאטפת אטפוך, וסוף מטיפיך יטופון" כלומר- השליכו אותך לנהר משום שגם אתה היית הורג אנשים ומשליכם לנהר. וגם אלו שהרגו אותך סופם שיהרגו באותה מיתה ~ אבות פ"ב, סוכה נ"ג
- 4 ארבעה דברים שהם נפרעין מן האדם בעולם הזה והקרן קיימת לו לעולם הבא ואלו הן עבודה זרה וגילוי עריות ושפיכות דמים... שפיכות דמים מניין? (בראשית) ויאמר קין אל ה' גדול עוונני מנשוא ~ ירושלמי פאה
- 5 בעוון רציחה- חרב באה לעולם ~ מדרש עשרת הדברות
- 6 הרצחת וגם ירשת? ~ מלכים א', כ"א, י"ט

לב הדברים: בהתאם לערך הליבה

- 1 המלכין פני חברו ברבים כאילו שופך דמים ~ בבא מציעא נח ב
- 2 איזהו גיבור? הכובש את יצרו ~ מסכת אבות, ד, א
- 3 איזהו גיבור? העושה שונאו לאוהבו ~ אבות דרבי נתן כ"ג
- 4 רבן שמעון בן גמליאל אומר על שלושה דברים העולם עומד : על הדין ועל האמת ועל השלום. ~ מסכת אבות, א, יח
- 5 אמר רבי שמעון בן חלפתא: לא מצא הקב"ה כלי מחזיק ברכה לישראל אלא השלום, שנאמר: ה' עוז לעמו יתן, ה' יברך את עמו בשלום ~ עוקצין ג
- 6 חביב הוא השלום שנתנו הקדוש ברוך הוא בשמים, שנאמר עושה שלום במרומיו ~ דברים רבה, ה
- 7 גדול השלום... שאין העולם מתנהג אלא בשלום והתורה כולה שלום, שנאמר "דרכיה דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום. ~ במדבר רבה כא
- 8 גדול השלום ושנאה המחלוקת... עיר שיש בה מחלוקת, סופה ליחרב... בית שיש בו מחלוקת, סופו ליחרב. ~ דרך ארץ ז
- 9 בקש שלום – ורדפהו! ~ תהילים לד
- 10 לא הקפידה התורה לרדוף אחרי המצוות... אם באו לידיך אתה מצווה עליהם ולא לרדוף אחריהם. אבל השלום: בקש שלום במקומך, ורדפהו במקום אחר. ~ שמות רבה
- 11 תולה ארץ על בלימה"- אמר ר' אלעי: אין העולם מתקיים אלא בשביל מי שבולם עצמו בשעת מריבה ~ חולין פ"ט
- 12 אין דבר טוב יוצא מתוך מריבה ~ שמות רבה ו
- 13 רבי אליעזר אומר: אל תהי נוח לכעוס ~ אבות ב
- 14 אמר ר' שמואל בר נחמני אמר ר' יוחנן: כל הכועס כל מיני גיהנום שולטים בו, שנאמר "והסר כעס מליבך והעבר רעה מבשרך" ~ נדרים כב
- 15 בשלושה דברים האדם ניכר- בכוסו, כיסו ובכעסו ~ עיר' סה

- מבוא
- אנכי ה'
- לא יהיה
- לא תשא
- זכור את
- כבד את
- לא תרצה
- לא תנאף
- לא תגנב
- לא תענה
- לא תחמוד

מספרים ש..

בלשון רכה

רבי עשה סעודה לתלמידיו, הביא לפניהם לשונות רכות ולשונות קשות, התחילו בוררים את הרכות ומניחים הקשות. אמר להם: דעו מה אתם עושים, כשהם שאתם בוררים את הרכות ומניחים את הקשות, כך תהא לשונכם רכה אלו לאלו (ויקרא רבה ל"ג)

לא תרצח

אהרון רודף שלום

כך היתה אומנותו של אהרן הצדיק: היה שומע על שנים שהן מריבים, הלך אצל האחד ואומר לו: "פלוני, שלום עליך, רבי!" והוא אומר לו: "שלום עליך, רבי ומורי, מה מבקש מורי כאן?" והוא אומר לו: "פלוני חברך שגרני אצלך לפייסך, מפני שאמר אני סרחתי על חברי". מיד אותו איש מהרהר בדעתו: "וכי כזה הצדיק בא אלי לפייסני?!". והיה אומר לו: "רבי, אני הוא שסרחתי עליו!" והלך אצל האחר ואמר לו כן. פגעו שניהם בדרך, זה אומר לזה: "ימחול לי מה שסרחתי" וזה אומר לזה: "ימחול לי מה שאני סרחתי".

(מסכת כלה פרק שלישי)

פיוט

רקע: את הפיוט שלפנינו כתב ר' דוד בוזגלו, גדול פייטני מרוקו במאה ה-20, כמענה לשירו הידוע של חיים גורי "באב אל ואד" ולפי אותו לחן. לעומת חיים גורי, שמעמיד במרכז השיר את זכר הנופלים, חוזר ר' דוד בשירו לזיכרון הבראשיתי הקדום - הזיכרון של בריאת האדם והעולם. ר' דוד כמו מעמיד מראה אל מול פני העולם והאנושות - שמאז בריאת העולם חוטאת ליעודה - במקום לבנות עולם ולחיות בשלום ובאחוה, עסוק האדם במלחמות, שפיכת דמים, הרס וחורבן. ר' דוד יוצא בשירו בקריאה ברורה, נוקבת וחדה - דרשו שלום ורדפו שלום! אל מול "לנצח זכור נא את שמותינו" המהדהד משירו של חיים גורי, הוא קורא לבני האדם לזכור את בריאת העולם, את המטרה שלשמה נוצר האדם, לזכור ולא לשכוח שאנו בעולם כדי לבנות ולא להרוס. לזכור שאנו בני חלוף. ובשאו של הפיוט מזכיר לנו הפייטן כי למען השלום הקב"ה מצווה למחוק את שמו (דבר שאסור בתכלית האיסור ע"פ ההלכה) - רק על מנת להשכין שלום בין איש ואשתו

(מתוך האתר: הזמנה לפיוט <http://www.piyut.org.il>)

בינו נא מורדים | ר' דוד בוזגלו | מרוקו-ישראל | מאה 20

תוֹךְ מִי הַמְקַדֵּשׁ מְחַקוּ שֵׁם בֶּן אַרְבַּע
לְהַשְׁקוֹת סוּטָה יוֹם אֲשֶׁר קָנְאוּ לָהּ
לְמַעַן בְּרַר אֶת צְדָקָה וְנִקְבַע
לְהַשְׁרֹת שְׁלוֹם בֵּינָה וּבֵין בְּעֵלָהּ

בֵּינוּ נָא מוֹרְדִים רוֹדְפֵי קָרֵב וְרֵצָחָה
לֹא לְתַתּ בְּקוֹל עַל עַם שׁוֹפֵף שִׁיחוּ
מוֹל שׁוֹכֵן שְׁמִי, כָּל יְכוֹל לְנַצַּח
כִּי בָצַל סְכוּ שֵׁם שֵׁם לוֹ מִבְּטָחוּ

זָכְרוּ נָא יוֹם בֶּן תְּלוֹף הוֹכֵן לְיִצְיָרָה
כֵּת שְׁלוֹם נִתְּנָה בְּקוֹל מֶר לְמֶרְיוֹ
הֲלֹא הוּא יִצִּיר נִפְשׁוֹ לְרִיב נִמְהָרָה
זֹאת עָשׂוּ אֶפְאֵה, קָרְאוּ לְכֶם שְׁלוֹם

נִזְר הַיִּצְיָרָה אָנוּשׁ נוֹצֵר כְּמִלָּה
רַק לְבָנוֹת צִיָּה לְנִטְעַע יְשִׁימוֹן
אֵךְ הוּא שֵׁת בְּתָה שְׂדוֹת יְבוּל רַב עֶרְךָ
וַיִּמְגֵר לְאַרְיָז, עֶפְל וְאַרְמוֹן

זכרו...

יַעֲקֹב, יֵשׁר, דָּרַשׁ בְּרַךְ וְנַעַם
אֶת שְׁלוֹם אֲחִיו וְאֶת שְׁלוֹם שׁוֹנְאָיו
עַל צָנָאָר נִרְדְּפָנוּ יוֹם חֶרוֹן וְנַעַם
וְשְׁלוֹמִים רְדַפְנוּ, נִחְנוּ צְאָצְאָיו

זכרו...

הדיבור

המצווה

בנוסף

מהתורה

מוסר

פתגמון

פיוט

מספרים

הלכה

התבוננות